

Sant Joan, moments intemporals

La festa ha estat proposada per totes les comunitats autònomes davant la UNESCO com a candidata a Patrimoni de la Humanitat.

“És temps de canvi”, diuen els pagesos, els grans protagonistes de les festes de Sant Joan de Ciutadella, que arriben puntuals a la seva cita amb el solstici d'estiu.

Enguany, la “festa més festa de totes les festes”, com es coneix aquí Sant Joan, al cap de Ponent de Menorca, es vesteix, però, d'un color especial perquè el Consell de Patrimoni Històric Espanyol ha presentat la festa com a única candidata espanyola a la distinció de Patrimoni de la Humanitat. La decisió es va adoptar a Terol, el proppassat 31 de maig, en una reunió en què el director general de Cultura del Govern Balear, Pere Muñoz, va defensar la candidatura de la festa, que ha acabat imposant-se a les dues propostes que competien amb ella: la festa de la Patum de Berga i el Corpus de Toledo. La candidatura de Sant Joan com a Patrimoni de la Humanitat la va llançar el mes de juny de l'any

passat el conseller menorquí Josep Portella (Esquerra de Menorca).

Els dies d'aquesta festa màgica tenen la virtut de la intemporalitat, són un parèntesi en la quotidianitat que aprofiten cada any milers de visitants per conèixer-la de prop. El nucli central de la festa es concentra els dies 23 i 24 de juny, tot i que arranca realment amb el Dia des Be el diumenge anterior. S'homo des be, que representa Sant Joan Baptista, duu un vestit de pell de be, una paleta que representa l'orla del sant precursor i el front, els braços i els peus marcats amb creus fetes d'almagre. Durant tot el dia carrega sobre les espatlles un anyell nascut el mateix any.

Els cavalls i els centenar llarg de genets són els veritables protagonistes de la festa del Dissabte de Sant Joan i del Dia de Sant Joan. Els membres de la Junta de Caixers representen els estaments socials presents a Ciutadella en l'època en què va néixer la festa, fa més de 700 anys, i tenen la missió de fer complir les pautes, transmeses oralment, sobre els rituals. Al president de les festes, el caixer senyor, que representa l'estament noble, l'acompanyaran el caixer capellà, els caixers pagesos de Tramuntana i Migjorn, el caixer casat com a representant del braç o estament de menestrals de Ciutadella, i el caixer fadrí, l'encarregat de portar la bandera en tots els actes oficials de la festa una vegada organitzada la “qualcada”. Precedint els cavalls, el fabioler, càrrec que ocupa l'alguatir municipal, cavalca una somera i va sonant el tambor i el fabiol tot el temps.

Intemporal, cada juny hi sona puntual. Refila i retruny: “Per damunt de Ciutadella/ tota daurada de sol/ s'alça el toc flairos de segles/ del tambor i el fabiol”.

El Consell de Patrimoni Històric Espanyol ha presentat la festa menorquina a la distinció de Patrimoni de la Humanitat. Fora s'ha quedat per ara la Patum de Berga i el Corpus de Toledo.

Carles Marquès